

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

İlham Əliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 174 (21.075)

12 sentyabr 2014-cü il, cümə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Sentyabrın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvilinin təkbətək görüşü olub.

Görüşdə ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif sahələrdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi, energetika və digər sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edildi.

Sentyabrın 11-də təkbətək görüş başa çatdıqdan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvilinin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 11-də Türkiyə Respublikasının müdafiə naziri İsmet Yılmazın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Sentyabrın 11-də Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev ölkəmizdə və regionda ilk dəfə keçirilən Beynəlxalq müdafiə sənayesi – “ADEX 2014” sərgisi ilə tanış olub.

Babək rayonunda

yol infrastrukturunu yeniləşdirilir

“Azərbaycan Respublikasında avtomobil yolları şəbəkəsinin yeniləşməsinə və inkişafına dair (2006-2015-ci illər) Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq, bu gün muxtar respublikada yol-nəqliyyat kompleksinin yeniləşməsi və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir. Görülən işlərdən Babək rayonuna da xeyli pay düşüb. Belə ki, rayon mərkəzi olan Babək qəsəbəsində aparılan quruculuq işlərinin bir qismini də qəsəbədəxili yolların yenidən qurulması təşkil edir.

Burada həyata keçirilən quruculuq tədbirləri yolların daha da abadlaşmasını zəruri edib. Hazırda Naxçıvan-Culfa magistral yolundan Babək qəsəbəsi istiqamətində uzanan avtomobil yolu yenidən qurulur. Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Babək Rayon İdarəsinin inşaatçıları tərəfindən qəsəbəyə daxil olan və Heydər Əliyev prospekti ilə birləşən avtomobil yolunun genişləndirilməsi davam etdirilir. Həmin ərazidə 20 metrədek genişləndirilən yolun hər iki tərəfində piyadaların gediş-gəlişini təmin etmək üçün eni iki metr olan piyada səkiləri salınır, vətəndaşlara məxsus həyətlərinin yol kənarı boyu divarları yenidən tikilir, darvaza qapıları yenilənir, tikilən mühafizə divarlarında suvaq və üzəlmə işləri aparılır. Eyni zamanda rayonun Qoşadıza kəndi ərazisindən keçən hissəsində yol yatağı genişləndirilir, torpaqbərkitmə işləri aparılır.

Qeyd edək ki, 2014-cü il avqustun

27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunda Şəkərabad-Babək qəsəbə-Nəhrəm-Arazkənd dairəvi avtomobil yolunun yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, rayonda 31 min nəfər əhəlinin yaşadığı 7 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Şəkərabad-Babək qəsəbə-Nəhrəm-Arazkənd dairəvi avtomobil yolunun yenidən qurulması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə ilkin olaraq beş milyon manat ayrılması nəzərdə tutulub. Adıçkilən yaşayış məntəqələrini birləşdirən dairəvi avtomobil yolunun müasir standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulması Babək rayonunun yol infrastrukturunun inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynayacaq.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında davam edən sürətli sosial-iqtisadi inkişaf özünü sosial sferanın müxtəlif sa-

Muxtar respublikada turizm sürətlə inkişaf etdirilir

hələrində, o cümlədən turizm-də də göstərir. Bölgəyə ildən-ildən artan turist axını iqtisadiyyatın digər sahələrinin də inkişafına öz müsbət təsirini göstərməkdə, Naxçıvanın dünyaya tanınmasında mühüm rol oynamaqdadır.

Artıq yay turizm mövsümü sona yaxınlaşmaqdadır. Bəs bu il turizm mövsümündə hansı nəticələr əldə olunmuşdur? Bu sualla Naxçıvan Muxtar Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinə müraciət etdik. Aldığımız məlumatda cari ilin ilk səkkiz ayında muxtar respublikaya 200 mindən çox sayda turist gəldiyi göstərilir ki, bu da ötən ilin mü-

vafiq dövrü ilə müqayisədə 2,5 faiz çoxdur. Muxtar respublikaya gələn əcnəbi turistlərin də sayında artım müşahidə olunmaqdadır.

Belə ki, bəhs olunan dövrdə Naxçıvana gələn turistlərin 84 min nəfərə yaxını xarici ölkə vətəndaşdır. Bu baxımdan təkcə cari ilin avqust ayında 11 min 333 nəfər əcnəbi muxtar respublikaya gəlmişdir. Muxtar respublikamıza gələn əcnəbi turistlərin ölkə vətəndaşlığına nəzər saldıqda sırası ilə Türkiyə, İran, Rusiya, Ukrayna, Qazaxıstan, Gürcüstan, Avropa Birliyi ölkələri, Amerika Birləşmiş Ştatları, Baltıqyanı ölkələr, Cənubi Koreya, Çin və digər ölkələr görünməkdədir.

Əcnəbilərin Naxçıvanda olduqları müddətdə ən çox maraqlandıqları məkanlar sırasında isə muxtar respublikanın tarixi

yerləri, mədəniyyət obyektləri, təbiət abidələri, ziyarətəgahlar üstünlük təşkil edir. Onlara lazım olan xidmətlərin göstərilməsi

üçün isə artıq hər cür şərait mövcuddur.

Muxtar respublikamıza rekreasiya, ziyarət, işgüzar, müalicə, tanışlıq və sair məqsədlərlə səfər edən turistlərə müasir standartlara uyğun mehmanxana və nəqliyyat xidmətləri təklif olunmaqda, onlar üçün ekskursiyalar təşkil edilməkdədir.

Naxçıvanda fəaliyyət göstərən “Gəmiqaya turizm” firması, Naxçıvan Muxtar Respublikası Turizm və Ekskursiyalar Birliyi bu işlərin təşkilində fəallıq göstərirlər. Nazirlikdən onu da öyrəndik ki, bu il turizm fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün daha 2 fiziki şəxsə lisenziya verilmişdir.

Vətəndaşların banklara inamı artır

“Son illərdə muxtar respublika vətəndaşlarının öz gəlirlərinin bir hissəsini banklarda əmanət şəklində saxlamaları artıq bank sektorunun əhalidə inam yaratdığı bariz nümunəsidir. Banklar tərəfindən əhalidən cəlb edilmiş əmanətlərin həcmi ümumi kredit qoyuluşunun 6 faizini təşkil edir. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1 sentyabr 2014-cü il tarixə əmanətlərin 1 milyon 322 min manat artaraq 5 milyon 996 min manat olması əsas verir deyək ki, əhali artıq banklara etibar edir. Xarici valyuta ilə cəlb olunan əmanətlərin həcmi isə 1 milyon 470 min ma-

nat təşkil edir ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 439 min manat artım deməkdir”. Bu məlumat redaksiyamıza Mərkəzi Bankın Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsindən daxil olub. İdarədən onu da bildiriblər ki, muxtar respublikada fəaliyyət göstərən banklar illik 4 faizdən 20 faizədək əmanətləri qəbul edir. Əmanətlərin sığortalanması fondunun fəaliyyət göstərməsi və muxtar respublikada fəaliyyət göstərən bütün bankların bu fondun üzvü olması əhəlinin banklara olan inamının artırılmasında kifayət qədər həlledici məqamdır. Artıq banklarda yerləşdirilən

və ümumi məbləği 30 min manatdan yuxarı olmayan, illik faizi 9 faizdən artıq olmayan bütün əmanətlər sığortalanır. Bu o deməkdir ki, vətəndaşın bankda yerləşdirdiyi əmanətin məbləği 30 min manatdan, illik faizi 9 faizdən artıq deyilsə, bankın müflis olduğu halda belə, vətəndaşın əmanəti qaytarılacaq. Çünki həmin bankdakı əmanətlər sözügedən meyarlar daxilində əmanətlərin sığortalanması fondu tərəfindən sığortalanıb. Bu baxımdan fond vətəndaşların banklara olan inamının artırılması üçün kifayət qədər həlledici və böyük təsirə malikdir.

Son illər muxtar respublikada şəhər infrastrukturunun mühüm sahəsi sayılan sərnişindəşmə xidmətinin də günün tələbləri səviyyəsində qurulması üçün ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Muxtar respublika paytaxtında şəhərdaxili və şəhəratrafi yol yataqlarının genişləndirilməsi, yollara keyfiyyətli asfalt örtüyün salınması nəqliyyat vasitələrinin sərbəst hərəkətinə, sərnişinlərin rahat daşınmasına əlverişli şərait yaratmışdır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Nəqliyyat Nazirliyindən aldığımız məlumata görə, Naxçıvan şəhərində sərnişindəşmə işini niyəzləmək, əhəlinin rahatlığını təmin etmək, eləcə də xidmətin səviyyəsini daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə kompleks tədbirlər hə-

Şəhərdaxili marşrutlarda hərəkətin intensivliyi təmin olunur

yata keçirilmiş, Naxçıvan Şəhər Nəqliyyat İdarəsi üçün yeni inzibati bina və avtobus parkı istifadəyə verilmişdir.

Sərnişindəşmə xidmətinin günün tələbləri səviyyəsində qurulması üçün daha müasir və iritutumlu avtobusların alınması da diqqət mərkəzində saxlanılır. Hazırda Naxçıvan Şəhər Nəqliyyat İdarəsinin balansında 37 ədəd “KING LONG”, 9 ədəd “PAZ” və 5 ədəd “LİAZ” markalı iritutumlu avtobuslar vardır. “LİAZ” və “KING LONG” markalı iritutumlu avtobuslar əhəlinin daha çox istifadə etdiyi 2, 3, 4, 5 və Naxçıvan Beynəlxalq Hava

Limanı istiqamətində 6 nömrəli, “PAZ” markalı avtobuslar isə 7 nömrəli Qaraçuq və 8 nömrəli Şıxmahmud-Xəlilli marşrut xətlərinə salınmışdır. 1 nömrəli marşrutda isə hüquqi və fiziki şəxslərlə bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq, 21 ədəd mikroavtobusdan istifadə edilir. Sərnişinlərə daha nümunəvi xidmət göstərilməsi məqsədilə gələcəkdə də iritutumlu avtobusların alınması nəzərdə tutulur.

Hazırda Naxçıvan şəhərində hər gün ayrı-ayrı marşrutlar üzrə, ümumilikdə, 62 ədəd müxtəlif tutumlu avtobus və mikroavtobus xəttə çıxarılır. Onu da qeyd edək

ki, son illər şəhərdaxili marşrutlarla yanaşı, şəhəratrafi məhəllələrdə və kəndlərdə də sərnişindəşmə xidmətinin yaxşılaşdırılması üçün tədbirlər görülmüş, Naxçıvan şəhərinin Qaraçuq, Qaraxanbəyli, Bulqan kəndləri istiqamətində 7 nömrəli marşrut fəaliyyətə başlamışdır. Mövcud 2 nömrəli marşrut xətti isə Tumbul kəndində uzaqlaşmışdır ki, bu marşrutdan Hacıniyyət kəndinin sakinləri də istifadə edirlər. Həmçinin Şıxmahmud və Xəlilli kəndlərinə 8 nömrəli marşrut açılmış, 1 nömrəli marşrut xətti isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Dövlət Yol Polisi İdarəsi-

nədək uzadılmışdır. Hər marşrutda avtobus və mikroavtobusların qrafik üzrə hərəkətinə, təyin olunmuş dayanacaqlardan düzgün istifadə etmələrinə dispetçerlər tərəfindən ciddi nəzarət olunur. Sürücülərin xüsusi geyim formalarından istifadə etmələri və sərnişinlərlə rəftarı da diqqət mərkəzindədir. Cari ilin ilk 8 ayında, ümumilikdə, 3 milyon 519 min 430 nəfər sərnişinə 281 min 188 manatlıq sərnişindəşmə xidməti göstərilməmişdir ki, bu da ötən ilin müvafiq dövründən çoxdur.

Şəhərdaxili marşrutlarda hərəkətin intensivliyinin təmin olunması üçün 2014-2015-ci ilin payız-qış mövsümünə hazırlıq da diqqət mərkəzində saxlanılır.

Xəbərlər şöbəsi

Şəhur rayonunun sosial-iqtisadi həyatında, insanların rifah halının yaxşılaşdırılmasında müstəsna əhəmiyyətə malik obyektlərdən biri ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin əvəzsiz yadigarlarından olan Arpaçay dəryaçasıdır. Su anbarının təməli ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə sovetlər dönmündə qoyulub.

Qısa müddətdə Gümüşlü kəndinə maşın-mexanizmlər gətirildi, burada nəqliyyat vasitələri, vaqon-evlər görünməyə başladı. Aylar bir-birini əvəz etdikcə bənd ucaldı, işlər artıqca işçilər də çoxaldı. Obyektə görülən işlərin gedişi və problemlərlə yerində tanış olmaq məqsədilə iki dəfə bura gələn ulu öndərimizin təşəbbüsü ilə təzə qəsəbə salındı. Dəryaın tikintisində çalışan fəhlə və mütəxəssislər yeni yaşayış massivində məskunlaşdılar. Müasir texnika, zəhmətsevər əllər, insan nəfəsi Şəhurun simasını tədricən dəyişdi. O zaman çoxlarına xəyal kimi görünən nəhəng Arpaçay dəryaçasının tikintisi o vaxtkı müttəfiq respublika rəhbərlərinin sırasında öz işgüzarlığı və siyasi uzaqgörənliyi ilə seçilən Heydər Əliyevin dəstəyi ilə reallaşmağa başladı. Nəhayət, 1977-ci ildə 150 milyon kubmetr tutumu olan Arpaçay Su Anbarı istifadəyə verildi.

Təbii ki, ulu öndərin bu əvəzsiz yadigarı Şəhur, indiki Kəngərli və Sədərək rayonlarında kənd təsərrüfatını dirçəltdi, yeni-yeni tarlaların, bağların, plantasiyaların yaranmasına səbəb oldu. Hər il 20 min hektara yaxın əkin sahəsi, bağ-bağat suvarılır. Məhsul bolluğu yaranır, evlərə ruzi-bərəkət gəlir.

Müasir dövrmüdə elektrik enerjisi olmadan təsəvvür etmək çox çətindir. Yəqin bu narahatlığı hamı yaşayır – işıqlar söndümü, sanki həyat donur, harada olur-olsun, adam özünə yer tapmır, əllər telefonda, gözlər lampada qalır. Belə xoşagəlməz vəziyyət çox nadir hallarda olsa da, buna günümüzə də bəzən rast gəlinir. Dünənimizdə isə vəziyyət tam başqa idi. Əgər indi muxtar respublikanın ərazisində elektrik enerjisinin texniki səbəblərdən qısa müddətdə kəsilməsi əhəlidə müəyyən təəcüb doğurursa, çox da uzaq olmayan 15-20 il əvvəl elektrik enerjisinin gün ərzində

2-3 saat verilməsi insanlara sevinc hissi yaşadırdı.

Əgər hazırda Azərbaycan, o cümlədən muxtar respublikamız qonşu ölkələrə elektrik enerjisi ixrac edirsə, müqayisə etdiyimiz dövrdə respublikamız, həmçinin də muxtar respublikamız bu enerji növünün id-xalından asılı idi. Bu cür təzadların sayını artırmaq olar, lakin zənnimizcə, bunlar da kifayətdir ki, qısa müddət ərzində Azərbaycanın, eləcə də Naxçıvanın “qaranlıq dünya”dan işıqlı məmləkətə çevrildiyini söyləyə bilək.

Amma bir cümlə ilə ifadə etdiyimiz bu “çevrilmə”nin arxasında görülən məqsədyönlü işlər, global layihələr durur. O işlər, layihələr ki, hər birimiz hazırda onların işıqlı nəticələrinə şahidlik edirik.

Göründüyü kimi, ulu öndərin quruculuq ənənələri uğurla davam etdirilir. Respublikamızda sabitliyin və tərəqqinin qarantı olan Prezident İlham Əliyev energetika sisteminin inkişafına da müntəzəm diqqət və qayğı göstərir. Son illərdə ölkəmizin elektroenergetika sektoru üzrə enerji təchizatının dayanıqlılığı, səmərəliliyi və təhlükəsizliyi prinsiplərini nəzərə alan mühüm dövlət proqramları qəbul olunmuşdur. Proqramlara əsasən, muxtar respublikamızda da olduqca əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. 20,5 meqavat gücündə “Arpaçay-1” və 1,4 meqavat gücündə “Arpaçay-2” Su Elektrik stansiyalarının işə salınması bu qəbildən olan tədbirlərin ardıcıl xarakter aldığı nümayiş etdirmişdir.

Dövlət başçısı 2014-cü il martın 14-də “Naxçıvan Muxtar Respublikasında “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiyasının tikintisinin maliyyə-ləşdirilməsi haqqında” Sərəncam imzalamışdır. Sərəncama əsasən, “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiya-

sının tikintisini başa çatdırmaq məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə 4 milyon manat ayrılmışdır.

1,4 meqavat gücündə olan “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiyası anbarının ümumi su tutumu 3 milyon kubmetrdir. Əsasən paylayıcı funksiyaları yerinə yetirən stansiyada son

matlaşdırılmışdır. İstehsal olunmuş elektrik enerjisi şəbəkəyə ötürmək üçün ərazidə transformator yarımstansiyası qurulmuş, 11 kilometr uzunluğunda 110 kilovoltluq elektrik xətləri çəkilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev bu il aprelin 7-də Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri çərçivəsində “Arpaçay-1” və “Arpaçay-2” Su Elektrik stansiyalarının işə salınması mərasimində iştirak etmişdir. Sonra

hissəsini təşkil edəcəkdir. Biz indi nöinki özümüzü elektrik enerjisi ilə tam şəkildə təmin edirik və hətta elektrik enerjisinin ixracı ilə də məşğul oluruq.

Sovetlər Birliyi dövründə belə bir yanlış fikir yaranmışdı ki, guya bizim mütəxəssislər bu cür mürəkkəb sahələrdə çalışmağa qadir deyillər. Stansiyada adı bir nasazlıq olanda digər respublikaların mütəxəssislərinə müraciət edir, onlara külli miqdarda vəsait ödəyirdik. Lakin indi fərhələ dəyə bilirik ki, nöinki xırda qüsurlar aradan qaldırılır, hətta hidroturbinlərin əsaslı təmiri də öz mütəxəssislərimiz tərəfindən aparılır.

Direktor onu da xüsusi vurğuladı ki, son illər muxtar respublikanın elektrik enerjisinə olan tələbatının daxili imkanlar hesabına ödənilməsi üçün çox iş görülmüşdür. Əgər 1996-cı ilə kimi muxtar respublikada elektrik enerjisi istehsal edən bir stansiya mövcud idisə, aparılan məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində onların sayı 7-yə çatdırılmışdır. Belə ki, ümumi gücü 21,9 meqavat olan “Arpaçay-1 və 2” su elektrik stansiyalarından başqa, ümumi gücü 87 meqavat olan Naxçıvan Modul Elektrik Stansiyası, ümumi gücü 22 meqavat olan Biləv Su Elektrik Stansiyası, Heydər Əliyev Su Anbarı üzərində 4,5 meqavat gücündə Su Elektrik Stansiyası, ümumi gücü 60 meqavat olan Naxçıvan Qaz-Turbin Elektrik Stansiyası istifadəyə verilmişdir. Hazırda isə Ordubad rayonunun Dəstə kəndi yaxınlığında Araz çayı üzərində ümumi gücü 36 meqavat olan su elektrik stansiyasının inşası davam etdirilir.

Yeri gəlmişkən onu da bildirim ki, stansiyamızda sentyabrın 1-dək 32 milyon 744 min kilovatt-saat elektrik enerjisi istehsal olunmuşdur.

Şəhurlular dağlar qoynunda qarar tutan möhtəşəm dəryakanı və Arpaçay Su Elektrik Stansiyasını bolluq-bərəkət təknəsi, iqtisadi dirçəliş, işıq və nur mənbəyi, bir sözlə, yeni həyat simvolu kimi dəyərləndirirlər.

Qış insanları həmişə ciddi sınaqlara çəkir. Bu sınaqlardan uğurla çıxmaq üçün tədbirli adamlar hər il əvvəlcədən payız-qış mövsümünə ciddi hazırlaşurlar. Artıq indidən qarşıda qışın da soyuq keçəcəyi ilə bağlı proqnozlar verilir. Elə Sədərək Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Yusif Seyidovla da söhbətimiz bu mövzuda oldu.

Onun dediklərindən:

– Əvvəla, hansı ilin hansı fəslinin necə keçəcəyini heç kim deyə bilməz. Bazilərinin bu barədə proqnoz verməsindənsə, hərənin öz vəzifəsini layiqincə yerinə yetirməsi daha yaxşı olardı. İkincisi, qış öz qarışıyla gəzəllik, soyuğuyla təmizlik gətirir. Əlbəttə, bu gözəl fəslə vaxtında hazırlaşanlar üçün. Yəni biz builki qışın ötən illərə nisbətən sərt və ya mülayim keçəcəyi barədə xəbərlərdən o qədər də narahat deyilik.

Həmsöhbətim onu da əlavə etdi ki, bu gün Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı bütün dünyada yüksək səviyyədə qiymətləndirilsə, beynəlxalq təşkilatlar öz hesabatlarında Azərbaycanın hansısa nümunəsini və ya rekordunu qeyd edərlərsə, biz nə üçün öz fəaliyyətimizi həmin səviyyəyə uyğun qurmayaq? Üstəlik, bu gün Azərbaycan, eləcə də Naxçıvan elə bir tərəqqi və inkişaf dövrü yaşayır ki, bu tendensiyanın fonunda hansısa rayonun qısa hazırlığında problem olması inandırıcı görünmür.

İcra başçısının müavini avqustun 5-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində 2014-2015-ci ilin payız-qış mövsümünə hazırlıq və qarşıda duran vəzifələrlə əlaqədar keçirilən müşavirəni də yada saldı.

Qeyd etdi ki, müşavirədə yeni mövsümə hazırlıqla bağlı aidiyyəti qurumlara müvafiq tapşırıqlar verilməmişdir. Bizim də qarşımızda təxirəsalınmaz vəzifələr durur. Odur ki, rayon İcra Hakimiyyətində keçirilən yığıncaqda bu məsələ geniş müzakirə olunmuş və tədbirlər planı təsdiqlənərək bütün aidiyyəti qurumlara

Sədərəkdə qışa hazırlıq diqqət mərkəzindədir

göndərilmişdir. Tədbirlər planının icrasını da ciddi nəzarətdə saxlayırıq. İdarə və müəssisələrin, əhalinin qış mövsümündəki problemlərinin operativ həlli üçün xüsusi komissiya fəaliyyət göstərir. Komissiya meydana çıxan çətinlikləri dərhal həll etməyə çalışır. İndi haqlı olaraq əhəlidə belə bir ümumi fikir formalaşmış ki, yay-payız aylarında rayonun əksər idarə və müəssisələrində qışa daha yaxşı hazırlaşdıqları üçün, necə deyərlər, “qışın oğlan çağında” belə, ciddi çətinliklər meydana çıxmır.

Qeyd edim ki, rayon İcra Hakimiyyətinə getməmişdən əvvəl bölgənin sadə, sırası sakinləri ilə görüşmüş, onların payız-qış mövsümünə hazırlıqla bağlı fikirlərini öyrənmişdim. İstər Sədərək və Qaragənc kəndlərində, istərsə də rayon mərkəzi Heydərabad qəsəbəsində adamlardan payız-qış mövsümü ilə bağlı qayğı və çətinliklərini soruşdum. Dedilər ki, son illər rayonda qışa yaydan ciddi hazırlıq görülür, odur ki, mənzillərdə su, elektrik enerjisi, təbii qaz sarıdan heç bir problem yaranmır.

Payız-qış mövsümünə hazırlıqla bağlı aidiyyəti təşkilatlara da baş çəkdik. İlk növbədə, elektrik təsərrüfatında görülən işlərlə tanış olduq. Məlumdur ki, payız-qış aylarında

küləkli, yağışlı, qarlı-şaxtalı havalarda elektrik dirəklərinin aşması, naqillərin qırılması, transformatorların, yağ açarlarının sıradan çıxması halları daha çox baş verir. Cari ilin ötən dövründə 2 ədəd müxtəlif gücdə yarımstansiya quraşdırılmış, 1250 metr məsafədə 10 kilovoltluq, 2800 metr uzunluqda 0,4 kilovoltluq hava

xətti təzələnmişdir. Hava xətlərindən evlərin girişlərinədək 1500 metr yeni elektrik naqilləri çəkilmişdir. Nasaz transformator yarımstansiyaları və hava xətləri təmir olunmuş, elektrik naqillərinə maneçilik törədən ağaclar təmizlənmişdir. Həmçinin qış aylarında yarana biləcək hər hansı nasazlığın aradan qaldırılması üçün lazımı mal-material ehtiyatı yaradılmışdır.

Sədərək Rayon Qaz İstismarı İdarəsi 1111 abonentə xidmət edir. Payız-qış mövsümünə hazırlıqla bağlı müəssisə tərəfindən qaz xətlərinə baxış keçirilərək bütün sızmalar aradan qaldırılmış, qaz kəmərlərini qorumaq üçün gilizlər qoyulmuşdur. Bütün bu tədbirlər qarşından gələn payız-qış mövsümündə hər hansı bir problemin yaranmasının qarşısının alınmasına xidmət edir.

Rayon Yol İstismarı Sahəsinin maşın və mexanizmləri işlək vəziyyətə gətirilmiş, körpülərə və buza bağlamaq ehtimalı olan yollara səpmək üçün qum ehtiyatı yaradılmışdır. İşçilər isti geyimlə təmin olunmuşdur.

Rayonda əhalinin dayanıqlı rabitə ilə təmin edilməsi, rabitə xidmətinin yüksəldilməsi məsələsi də diqqətdə saxlanılır. Bunun üçün dizel generatoruna baxış keçirilmiş, nasazlıq

aradan qaldırılmışdır. Kabel quyuları açılıb yoxlanılmış, orada olan zəif muftalar yenilənib normativə uyğun hala gətirilmişdir. İstismar müddəti keçmiş dirəklər yeni dirəklərlə əvəz edilmiş, köhnə kabellər təzələnmişdir. Rabitə İdarəsi tərəfindən bu il 19 min 890 metr kabel, 132 ədəd dəmir dirək alınmışdır ki, bunun da mü-

qabilində 105 mənzilə yeni telefon xətti çəkilmişdir. Rabitəçilərə yeni iş alətləri verilmiş, onlar xüsusi geyimlə təmin olunmuşlar.

Rayon əhalisi payız-qış mövsümündə içməli su sarıdan da korluq çəkməyəcəkdir. Bölgədə 115 subartezian quyusu fəaliyyət göstərir. Onlardan 61-i əsaslı təmir olunmuş, 11 quyunun nasosu yenisi ilə dəyişdirilmiş, 2 quyuya isə yenidən istismar üçün bərpa edilmişdir.

Ümumtəhsil məktəblərində istilik sistemi müasir tələblərə uyğun qurulmuşdur. Tədris müəssisələrində bina və qurğuların elektrik şəbəkəsində olan nasazlıqlar əsasən aradan qaldırılmış, cihaz və avadanlıqların təhlükəsiz istismarının təmin edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Təhsil ocaqlarında mövsümə hazırlıq məqsədilə görülən işlər deməyə əsas verir ki, məktəblərdə qışın ən qarlı-şaxtalı günlərində belə, tədris dayanmayacaq.

Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının baş həkimi Nəriman Seyidovla da həmsöhbət olduq. Onun dediklərindən:

– Bir anlıq təsəvvür edin ki, qış aylarında səhiyyə ocaqlarında lazımı şərait olmasa, bizə müraciət edən əhali, xüsusilə stasionarda

Dövlət proqramının icrası diqqət mərkəzində saxlanılır

Yeni dərslərin başlanması ərfəsindəyik. Muxtar respublikada yaşayan uşaqlar sevimli məktəblərinə üz tutmağa tələslirlər. Bütün uşaqlar kimi, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar da təhsil almaq arzularını builki dərslərdə daha geniş şəkildə həyata keçirə biləcəklər. Çünki Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 18 dekabr 2013-cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2014-2015-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təhsilə cəlbə üzrə Dövlət Proqramı" onların bu istəklərini reallaşdıran müddəalardan ibarətdir.

Dövlət proqramının müvafiq bəndlərinin icrası ilə bağlı aidiyyəti təşkilatlar kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi də 2014-cü ilin ilk 8 ayı ərzində qarşıya qoyulan vəzifələri həyata keçirməyə çalışmışdır.

Belə ki, dövlət proqramına uyğun olaraq, muxtar respublika üzrə sağlamlıq imkanları məhdud 1969 uşaqdan 323 nəfərinin məktəbəqədər yaşlı olduğu müəyyən edilmiş və onlar haqqında məlumat bazası yaradılmışdır.

Məlum olmuşdur ki, muxtar respublikada fəaliyyət göstərən məktəbəqədər təhsil müəssisələrində 61 nəfər sağlamlıq imkanları məhdud uşaq təhsil alır. 2014-cü ilin ilk 8 ayı ərzində əqli və fiziki potensialları nəzərə alınaraq 18 nəfər məktəbəqədər yaşlı sağlamlıq imkanları məhdud uşaq muxtar respublikanın şəhər və rayonlarında fəaliyyət göstərən uşaq bağçalarına cəlb edilmişdir.

Naxçıvan Şəhər Körpələr Evi və Ailələrə Dəstək Mərkəzində 13 nəfər sağlamlıq imkanları məhdud uşaq qeydiyyatdadır. Cari ilin ötən dövrü ərzində sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təlim-təhsil işlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə mərkəzdə olan uşaqlardan 8-i komitə tərəfindən yerləşdirilmişdir.

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların fiziki və əqli inkişafını, yaradıcılıq qabiliyyətlərini inkişaf etdirmək məqsədilə "Naxçıvanım mənim" mövzusunda Naxçıvan şəhərində fəaliyyət göstərən məktəbəqədər müəssisələr arasında müsabiqə keçirilmiş, 32 nəfər sağlamlıq imkanları məhdud uşaq həmin müsabiqədə iştirak etmişdir. Eləcə də 61 nəfər sağlamlıq imkanları məhdud uşağın iştirakı ilə rəsm, əl işləri, musiqi müsabiqələri və şahmat yarışları keçirilmiş, qaliblərə və iştirakçılara diplom və hədiyyə

lərinə cəlb edilmişdir.

Muxtar respublikada fəaliyyət göstərən məktəbdənkənar müəssisələrin dərnlərində 52 sağlamlıq imkanları məhdud uşaq var. Sağlamlıq imkanları məhdud 5 uşaq Naxçıvan şəhərində fəaliyyət göstərən məktəbdənkənar müəssisələrin dərnlərinə cəlb edilmişdir.

Komitə tərəfindən əlaqə saxlanılan sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların müasir informasiya texnologiyalarından istifadə biliklərinin artırılması məqsədilə 3 uşaq Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində təşkil olunmuş məşğələyə cəlb edilmişdir.

Muxtar respublikada fəaliyyət göstərən idman məktəblərində 35 sağlamlıq imkanları məhdud uşaq var. Komitə tərəfindən əlaqə saxlanılan sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlardan 11 nəfər muxtar respublikada fəaliyyət göstərən müxtəlif idman qruplarına cəlb olunmuşdur.

Ümumiyyətlə, proqramın icrası ilə bağlı 2014-cü ilin müvafiq dövrü ərzində komitə tərəfindən 988 sağlamlıq imkanları məhdud uşağın valideynləri ilə əlaqə yaradılaraq maarifləndirici söhbətlər aparılmış, bu uşaqlardan 18 nəfər uşaq bağçalarına, 8 nəfər Naxçıvan Şəhər Körpələr Evi və Ailələrə Dəstək Mərkəzinə, 37 nəfər ümumtəhsil məktəblərinə (bunlardan 35-i I siniflərə), 11 nəfər idman və şahmat məktəblərinə, 8 nəfər uşaq musiqi məktəblərinə, 5 nəfər məktəbdənkənar müəssisələrin dərnlərinə, 7 nəfər Naxçıvan Uşaq Bərpa Mərkəzinə və 4 nəfər Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzinə yönləndirilmişdir.

Müvafiq xəstəliyi olan uşaqlar üçün komitə tərəfindən qanvermə aksiyası təşkil olunmuş, 7 litrə yaxın müvafiq qruplardan olan qan toplanaraq həmin uşaqlara köçürülmək üçün Naxçıvan Diaqnostika-Müalicə Mərkəzinin qan bankına təhvil verilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi bundan sonra da proqramın müvafiq bəndlərinin icrası ilə bağlı üzərinə düşən vəzifələri icra müddətinə uyğun olaraq həyata keçirməyə çalışacaqdır.

Dövlət uşaq müəssisələrində monitorinqlər keçirilir

Muxtar respublikada iqtisadiyyatın sürətli inkişafı, sosial sahələrə diqqətin artırılması, əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində yeni iş yerlərinin açılması, adambaşına düşən gəlirlərin ilbəil artması əhalinin, o cümlədən hər bir ailənin sosial vəziyyətinin yaxşılaşması üçün zəmin yaratmışdır. Qeyd olunanlar hazırda muxtar respublikada dövlət uşaq müəssisələrində dövlət himayəsində təhsil və təlim-tərbiyə alan uşaqların bu müəssisələrə düşməsinin qarşısının alınmasına, ailə mühitində inkişafının təmin edilməsinə geniş imkanlar yaradır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 29 mart tarixli Sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (De-institusionalizasiya) və alternativ qayğı Dövlət Proqramı (2006-2015-ci illər)" təsdiq edilmişdir. Proqramın əsas məqsədi Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "Uşaq hüquqlarına dair" Konvensiyasında təsbit olunmuş uşağın şəxsiyyətinin tam və abəngədar inkişafı üçün onun ailə mühitində xoşbəxtlik, məhəbbət və anlaşma şəraitində böyüməsinin zəruriliyi nəzərə alınaraq, dövlət uşaq müəssisələrində olan uşaqların ailələrə verilməsi və alternativ qayğının təşkili mexanizmlərinin yaradılması və səmərəli işləməsinin təmin edilməsindən ibarətdir.

Sevindirici haldır ki, muxtar respublikada dövlət uşaq müəssisələrində atılmış uşaq yoxdur, hər iki valideynini itirmiş və ya valideyn himayəsində məhrum olmuş uşaqlar yaxın qohumlarının himayə və qayyumluğunda yaşayırlar.

Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (De-institusionalizasiya) və alternativ qayğı Dövlət Proqramının IV hissəsinin 21-ci bəndinə uyğun olaraq, cari ilin əvvəlində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən monitorinq keçiriləcək uşaq müəssisələrinin siyahısı və ekspert qrupu təsdiq olunmuşdur. Ekspert qrupu tərəfindən gözdən əlil uşaqlar üçün xüsusi ibtidai məktəbdə, Naxçıvan Şəhər Körpələr Evi və Ailələrə Dəstək Mərkəzində, Ordubad şəhərindəki M.Füzuli adına tam orta internat məktəbində hər rübdə bir dəfə olmaqla monitorinq keçirilmişdir. Monitorinq zamanı aşkarlanan çatışmazlıqlarla bağlı müəssisələrin rəhbərlərinə tövsiyələr verilmiş, zərərli vərdişlər və uşaq hüquqları barədə uşaqlar arasında maarifləndirici söhbətlər aparılmışdır.

İlin sonuna qədər ekspert qrupu tərəfindən analoji tədbir davam etdiriləcəkdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidməti

... "Müdür heç bir səbəb göstərmədən məni işdən çıxardı", "Sınaq müddəti adıyla iki ay işlədib sonra da pul vermədilər", "Vad eddiklərimdən çox az maaş aldım", "İxtisara düşdüyümü elə işdən çıxarılan gün bildim". Təəssüf ki, bu cür şikayətlərə bəzən rast gəlirik. Bəzi hallarda özəl qurumlar tərəfindən əmək qanunvericiliyinin tələbləri kobud şəkildə pozulur. Belə hallarla üzləşən vətəndaşlar heç bir yerə şikayət edə bilmirlər. Çünki işə düzənlən zaman işəgötürənlə həmin vətəndaşlar arasında əmək müqaviləsi bağlanmayıb...

Əmək müqaviləsi: gələcəyin zəmanəti

Bu, işçinin özünə verdiyi dəyərdir

Sahibkarlar işçi sayını da, maaşı da az göstərirlər

Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında və şəffaflığın təmin olunmasında, istehsalatda işçilərin əmək hüquqlarının etibarlı müdafiəsində və qeyri-leqal məşğulluqla mübarizənin gücləndirilməsində əmək müqaviləsinin bağlanması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Əmək müqaviləsi (kontrakt) işəgötürənlə işçi arasında fərdi qaydada bağlanan, əmək münasibətlərinin əsas şərtlərini, tərəflərin hüquq və vəzifələrini əks etdirən yazılı müqavilədir. Ümumilikdə, əmək müqaviləsi işçi ilə işəgötürən arasında ən etibarlı münasibət, dialoq vasitəsidir.

Qanunvericiliyin tələblərinə baxmayaraq, bu gün bəzi vergi ödəyiciləri, işəgötürənlər vergi və digər ödənişlərdən yayınmaq məqsədilə işçilərlə əmək müqavilələri bağlamır, iş yerləri rəsmiləşdirilmədən onlara işlərin görülməsini həvalə edirlər. Əlavə olaraq, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sektorlarında çalışan vergi ödəyicilərinin maddəli işlə əlaqədar təqdim etdikləri vergi bəyannamələrindəki əməkhaqqı məbləğləri təsərrüfat subyektlərinin real potensialı ilə uzlaşmır və bəzən ondan bir neçə dəfə aşağı olur.

İş yerini gizlətmək kimə daha çox ziyan verir?

Qeyri-leqal məşğulluq əksər hallarda işçi ilə işəgötürən arasında gizli razılaşma əsasında ortaya çıxır. Lakin həmin işçi bilmir ki, burada uduzan tərəf, birinci növbədə, onun özüdür. Çünki indi ödənilən vergilər pensiya-müavinəti təyinatında mühüm rol oynayır. Gələcəkdə normal pensiya almaq istəyən hər bir kəs daha çox sosial sığorta haqqının ödənilməsinə çalışmalıdır. Həmcinin maaşının olmasından az göstərilməsi də pensiyanın miqdarına təsir edən amillərdəndir. Bunlarla yanaşı, müqavilə imzalamayan işçi ödənişli əmək məzuniyyətindən, birdəfəlik müavinətlərdən, hətta əməkhaqqının ödənilməsindən məhrum ola bilər. Əgər vətəndaşın işlədiyi müəssisə ilə əmək müqaviləsi yoxdursa, bu zaman işəgötürən onu istənilən zaman heç bir vəsait ödəmədən işdən azad edə bilər.

Əmək müqaviləsinin olmaması sahibkarların, yəni işəgötürənin özü üçün də problemlərə səbəb ola bilər. Məsələn, əgər əmək müqaviləsi olmadan işləyən əməkdaş müəssisəyə və ya fərdi sahibkara məxsus bahalı əmlakı sıradan çıxarsa və ya ona ciddi ziyan vurarsa, belə işçilərə qarşı müvafiq qanuni tədbirlərin görülməsi necə həyata keçirilə bilər? Əmək müqaviləsi olmadan işləyən işçinin iş prosesində başına gələcək hadisədən bilavasitə işəgötürənin cavabdeh olduğu nəzərə alsaq, bu amillər qeyri-leqal məşğulluğun aradan qaldırılmasının zəruriliyini bir daha sübut edir. Bütün bu fəsadlarla üzləşməmək üçün vətəndaşlar öz hüquqlarını tələb etməli, müəssisə ilə əmək müqavilələri imzalamalıdır.

Göstəricilər nikbin gələcəkdən xəbər verir

Aparılan tədbirlər, görülən işlər öz bəhrəsini verməkdədir. Dövlətin vətəndaşların güclü sosial təminat sistemi ilə sosial hüquqlarının daha etibarlı şəkildə qorunması barədə təbliğati hərəkatları fərdi faydasını göstərir. İstər vergi orqanları tərəfindən, istərsə də müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən cəmiyyətdə əmək müqavilələrinin əhəmiyyəti, gələcəkdə sosial müdafiənin əsas təminatı olması barədə təbliğat, maarifləndirici xarakterli tədbirlərin aparılması əmək bazarında ciddi canlanmaya və fəallığa səbəb olur.

Amma həyata keçirilən tədbirlərə baxmayaraq, hələ də əmək bazarında müəyyən problemlərin mövcudluğu müşahidə edilərkəndir. Aparılan araşdırmalar zamanı bəzi sahibkarların yenə də vergi və sosial ödənişlərdən yayınmaq məqsədilə işçilərlə əmək müqavilələri bağlamadığı və yaxud bağlandığı təqdirdə real əməkhaqqının düzgün göstərilməməsi kimi faktlar aşkarlanmışdır.

Belə ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Vergilər Nazirliyinin, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun, Dövlət Statistika Komitəsinin nümayəndələrinin iştirakı ilə yaradılmış komissiya tərəfindən muxtar respublika ərazisində aparılan araşdırmalar zamanı 2013-cü il ərzində bağlanmış 132 əmək müqaviləsində əməkhaqlarının real göstərilməməsi faktları aşkarlanaraq qeyd olunan nöqsanlar aradan qaldırılmışdır. Bu tədbirlər cari ildə də davam etdirilmiş və 2014-cü ilin ilk 8 ayı ərzində bağlanmış 310 əmək müqaviləsində əməkhaqlarının real göstərilməməsi faktları aşkarlanaraq qeyd olunan nöqsanlar aradan qaldırılmışdır.

Yeni dəyişikliklər nədən xəbər verir, əmək müqaviləsi bildirişi nəyi dəyişəcək?

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 3 fevral tarixli Fərmanına əsasən, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində məşğul əhalinin əmək hüquqlarının müdafiəsini təmin etmək məqsədilə elektron informasiya sistemi yaradılır. Yeni dəyişikliklərə əsasən, muxtar respublikamızda əmək münasibətləri əmək müqaviləsi bağlandığı andan deyil, elektron informasiya sisteminə daxil edilmiş əmək müqaviləsi bildirişinin qeydiyyatına alınmasından sonra yaranacaq.

Əmək müqaviləsi bildirişi qanunvericilikdə yeni anlayışdır. Belə ki, əmək müqaviləsi bildirişi əmək müqaviləsinin bağlanılmasının, ona dəyişiklik edilməsinin və ya xitam verilməsinin Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sisteminə elektron qaydada qeydiyyatına alınması məqsədilə işəgötürən tərəfindən həmin elektron informasiya sisteminə daxil edilən elektron sənəddir.

Elektron informasiya sistemi işə salındıqdan sonra işəgötürənlə işçi arasında bağlanmış əmək müqaviləsində qeyd olunan zəruri məlumatlar sistemə daxil ediləcəkdir. İşçi istər evdə, istər işdə, istərsə də başqa bir yerdə informasiya sisteminə daxil olmaqla müqavilənin mətnini ölədə bilər.

Əmək müqaviləsinin bağlanmaması hansı məsuliyyətə səbəb olur?

Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu maddəsinə əsasən, əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməməsinə cəlb edilməsi yolu ilə onların gəlirlərinin gizlədilməsinə (azaldılmasına) şərait yaratdığına görə işəgötürənə hər belə bir şəxs üzrə 1000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Əlavə olaraq, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1-ci maddəsinə əsasən, Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməməsinə görə fiziki şəxslərə 1000 manatdan 3000 manatadək miqdarda, vəzifəli şəxslərə 3000 manatdan 5000 manatadək miqdarda, hüquqi şəxslərə 20000 manatdan 25000 manatadək miqdarda cərimə tətbiq edilir.

Məhz yuxarıda qeyd olunan neqativ hallarla üzləşməmək üçün həm işçi, həm də işəgötürən əmək müqaviləsi bağlamağa maraqlı olmalıdır. Bununla işçilər öz gələcəklərinin təminatçıları olmaqla işəgötürən də, öz növbəsində, lüzumsuz cərimələrdən yaxa qurtarmaqla dövlət büdcəsinə vaxtlı-vaxtında vergi və sosial ayırmaların ödənilməsinin təmin etmiş olurlar.

Rəşad ƏLİYEV
Naxçıvan Muxtar Respublikası Vergilər Nazirliyinin Qanunsuz sahibkarlığın aşkar edilməsi şöbəsinin rəisi

Dərslikləri necə qoruyuruq?

Mövzu haqqında danışımdan əvvəl yaşlı qohumlarımdan eşitdiklərimi xatırlamaq istəyirəm: kəndimizdə məktəbə gedən şagirdlərin ən böyük çətinliklərindən biri dərslik problemi olurdu. Elə ailələr var idi ki, kitab almağa imkanı yox idi. Yuxarı siniflərdə isə bu problem daha da böyüyürdü. Elə dərslik olurdu ki, bir kitabdan şagirdlərin hamısı istifadə edirdi. Bir sözlə, çox çətin idi oxumaq. Ancaq indi nə var ki oxumağa? Nəvəmin kitablarına baxıram; hamısını məktəb verib, özü də pulsuz...

Artıq neçə illərdir ki, ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri pulsuz dərsliklərlə təmin olunurlar. Dərsliklərdən əlavə, latın qrafikası ilə çap olunan bədii ədəbiyyatlar da məktəb kitabxanalarına verilib və bu proses indi də davam etdirilir. Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasında hansı məktəb kitabxanasına üz tutsaq, orada zəngin kitabxana ilə rastlaşırıq. Yəni indi heç bir Naxçıvan məktəblisi dərslik problemi yaşamır.

Bəs bu dərsliklər necə qorunur? Onlardan necə istifadə olunur? Etiraf edək ki, bu gün muxtar respublikanın əksər məktəblərində dərsliklərimiz lazımi səviyyədə qorunmur. Hətta məktəbdən alınan bu

dərsliklər bəzən geri qaytarılmır. Qaytarılarda isə kitab yararsız halda olur. Kitabları bu vəziyyətə salmamaq üçün həm məktəb kollektivi, həm də valideynlər diqqətli olmalıdırlar. Çünki həmin dərsliklər birlik deyil. Hansı kitab olursa olsun, şagirdlərə ona hörmətlə yanaşmağı aşılamalıdır.

Tarixən Azərbaycan xalqı həmişə kitabı müqəddəs hesab etmişdir. Unutmaq olmaz ki, biliyin təməl daşlarını məhz kitablar qoyur. Bəs onda bu qiymətli sərvətimizə niyə belə münasibət göstəririk? Bir dəfə şahidi olduğum bir hadisəni oxuculara çatdırmaq istəyirəm. Məktəbdə kitabların qorunması ilə bağlı yoxlama var idi. Direktor başda ol-

maqla, məktəbin pedaqoji kollektivi kitabların cildlərini qaydaya salmağa başladılar. Anlamaq çətinidir ki, məhz yoxlamadan yoxlamaya bunu etməliyik? Və ya kitabların o vəziyyətə düşməsinə nə üçün yol veririk? Özümüzün şəxsi vəsaitimizlə aldığımız beləmi yanırıq? Açıq etiraf etmək lazımdır ki, bu gün əksər məktəblərimizdə kitablar lazımi səviyyədə qorunmur, bu iş ciddi diqqət yetirilmir. Bu məsələdə məsuliyyət həm kitabxanacının, həm sinif rəhbərinin, həm də fənn müəlliminin, valideynin və başlıca olaraq, şagirdin üzərinə düşür. Əgər onlar bu məsuliyyəti dərk etsələr, dərsliklərdən uzun illər istifadə etmək olar. Adını çəkdiyimiz, ən azından, həftədə bir dəfə kitabların saxlanılma vəziyyətinə diqqət etməlidirlər. Şagird isə gündəlik olaraq dərslikdən istifadə etdiyi üçün səliqəli olmalıdır. Dərs ilinin sonunda sinif rəhbəri kitabları şagirdlərdən təhvil alanda onların hansı vəziyyətdə olduğuna ciddi diqqət yetirməlidir. Əgər kitab yararsız hala salınıbsa, valideynə bildirilməlidir.

Qarşıdan yeni dərs ili gəlir. Yeni dərs ilində və ümumilikdə, bu məsələ heç vaxt diqqətdən kənar qalmamalıdır. Dövlətimizin külli vəsait hesabına nəşr etdiyi bu kitablar uşaqlarımız və gələcəyimiz üçündür. Ona görə onları qorumaq hər birimizin borcudur.

◀ Sara ƏZİMOVA

Sədarək rayonunda maarifləndirici tədbir

Sədarək rayonunda Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və Sədarək Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə maarifləndirici tədbir keçirilmişdir.

Pensiya siyasəti, sosial sığorta qanunvericiliyi və sosial sığorta sistemində fərdi uçotun tətbiqi məsələlərinə həsr olunan tədbiri Sədarək Rayon İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Samil Kazımov açaraq ölkəmizdə həyata keçirilən pensiya islahatlarından danışmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun əməkdaşları Yaşar Məmmədov, İsmayıl Həsənov və Ağə Həsənov çıxış edərək sosial sığorta qanunvericiliyindən, məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının "onlayn ödəmə" sistemi vasitəsilə ödənilməsindən, sosial sığorta sistemində fərdi uçotun tətbiqindən, pensiyaların təyinatı və ödənişinin müasir üsullarla həyata keçirilməsindən danışmışlar.

Qeyd olunmuşdur ki, son illər ərzində sosial sığorta sahəsinin sürətli inkişafı bu sahədə elektron xidmətlərin tətbiqini zəruri etmişdir. Elektron xidmətlərdən biri olan məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının onlayn ödənilməsi xidməti vasitəsilə sığortaedənlər məcburi dövlət sosial sığorta vəsaitlərini onlayn həyata keçirə bilirlər. Belə ki, www.dsmf.nakhchivan.az saytına daxil olmaqla sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər və torpaq mülkiyyətçiləri plastik kartlar vasitəsilə məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını tam şəkildə ödəyə bilirlər.

Fərdi uçot sisteminin əhəmiyyətindən də bəhs edilən tədbirdə qeyd edilmişdir ki, fərdi uçot sisteminin əsas məqsədlərindən biri sığortaolunanların gələcəkdə alacaqları pensiyaların hansı məbləğdə olacağını qabaqcadan müəyyənləşdirmələrinə şərait yaratmaqdır. Fərdi uçotla bağlı yaradılmış bazadan istifadə etməklə sosial sığorta

istəmələri haqqında məlumat almaq mümkündür. Bu da, öz növbəsində, sığortaolunanın pensiyaya çıxacağı haqqında dəqiq proqnozların verilməsinə, sığortaolunanlar və sığortaedənlər tərəfindən ödənilməli və ödənilmiş olan məcburi dövlət sosial sığorta haqlarına daha asan və çox vaxt sərf etmədən nəzarət etməyə imkan verir.

Sədarək rayonunda sığorta-pensiya sistemi ilə əlaqədar görülmüş işlər haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Sədarək Rayon Şöbəsinin müdiri Yaqubəli Vəliyev tədbir iştirakçılarına məlumat vermişdir.

Sonda fond tərəfindən yeni əmək fəaliyyətinə başlayan bir qrup vətəndaş onların fərdi uçot sistemində qeydiyyatı alındığını və onlar üçün fərdi şəxsi hesab açıldığını təsdiq edən sosial sığorta şəhadətnaməsi verilmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun mətbuat xidməti

"Araz-Naxçıvan" futbol komandası bu gün növbəti oyununu keçirəcək

Futbol üzrə Topaz Premer-Liqasının 5-ci turu çərçivəsində "Araz-Naxçıvan" futbol komandası bu gün doğma arenada "İnter" futbol komandasını qəbul edəcək. Artıq qırmızı-ağlar oyununu hazırlıq-

larına yekun vurub və oyunun başlama vaxtını gözləyir. Komandanızın heyətində zədəli futbolçuların olması komandanın baş məşqçisi Əsgər Abdullayevə qayğılandırır. Belə ki, Hüseyin Axundovun oyunundan bir aydan çoxdur, yararlanma bilməyən baş məşqçi bu görüşdə aparıcı futbolçu Tərlan Xəlilovun da xidmətindən məhrum olub. T.Xəlilov ötən gün keçirilən məşq zamanı zədələnib və onun 2 həftəyə

yaxın yaşıl meydanlardan uzaq qalacağı bildirilib.

Artıq rəqib "İnter" futbol komandası Naxçıvana gəlib və oyunun keçiriləcəyi stadionda son məşqini keçirib.

Oyunu idarə edəcək hakimlərə gəlincə, baş hakim kimi meydana Elvin Əsgərov çıxacaq. Ona Knyaz Əmiraslanov və Yaşar Abbasov köməklik edəcək. 4-cü hakim funksiyasını isə Teymur Fərhadov yerinə yetirəcək.

Qeyd edək ki, "Araz-Naxçıvan"- "İnter" oyunu bu gün saat 17³⁰-da Naxçıvan Muxtar Respublika Stadionunda oynanılacaq.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi ilə Səhiyyə Nazirliyinin tədbirlər planına uyğun olaraq, Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsi, Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Naxçıvan şəhərində yerləşən idman obyektlərində dezinfeksiya işləri aparılıb.

İdman obyektlərində dezinfeksiya işləri aparılıb

Mərkəzin baş həkimi Oruc Əliyev bizimlə söhbətdə bildirdi ki, bu proses mütəmadi olaraq həyata keçirilir. Hər ay idman obyektləri, zalları dezinfeksiya olunur. Bu işlər tək Naxçıvan şəhərində

yox, muxtar respublikanın bütün rayonlarında aparılır.

Gənclər və İdman Nazirliyinin Kütləvi bədən tərbiyəsi və idman şöbəsinin müdiri Taleh İbrahimov bildirdi ki, nazirlik idmançıların sağlamlığı üçün hər ay bu işləri görür.

Dünən dezinfeksiya işləri Naxçıvan şəhərindəki İlham Əliyev adına Olimpiya-İdman Kompleksində və İslam Hüseynov adına Uşaq-Gənclər İdman Məktəbində aparılıb. Gələcə həftə dərmanlama işləri Şəhur Olimpiya-İdman Kompleksində və digər idman məktəblərində davam etdiriləcək.

Yeniyyətə güləşçilər qüvvələrini sınaqlayıblar

Dünən Naxçıvan şəhərindəki İslam Hüseynov adına Uşaq-Gənclər İdman Məktəbində məktəblilərin yay tətilinin səmərəli təşkili məqsədilə yeniyyətlər (2003-2005-ci il təvəllüdü) arasında sərbəst güləş üzrə şəhər birinciliyi keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Güləş Federasiyası ilə Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin təşkil etdiyi birincilikdə 10 çəki dərəcəsinə 70-dən çox idmançı çıxış edib. Yarışın açılışında çıxış edən Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Xəyal Qurbanov muxtar respublikada idmana və idmançılara göstərilən dövlət qayğısından danışdı.

Sonra federasiyanın sədr müavini Yaşar Səfərov çıxış edərək yarışın qaydaları haqqında iştirakçılara məlumat verib, onlara uğurlar arzulayıb.

Yarışın yekun nəticələrinə əsasən, Nicat Ocaquliyev (23 kiloqram), Kamal Qasımlı (26 kiloqram), Məhəmməd Salmanov (29 kiloqram), Mətləb Sədiyev (32 kiloqram), Mənsur Qafarlı (35 kiloqram), Heydər Heydərov (38 kiloqram), Raul Həmidov (42 kiloqram), Nurağa Əhmədov (47 kiloqram), Seyfəddin Cəfərov (50 kiloqram) və Qoşqar Süleymanov (+52 kiloqram) qalib adını qazanıblar.

Sonda bütün çəki dərəcələrində I, II və III yerləri tutmuş idmançılara Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin diplomları verilib.

Naxçıvan şəhərindəki İlham Əliyev adına Olimpiya-İdman Kompleksində məktəblilərin yay tətilinin səmərəli təşkili məqsədilə yeniyyətlər arasında kikkboxinq üzrə

Salayev çıxış edərək yarış iştirakçılarına uğurlar arzulayıb.

Yarışda 8 çəki dərəcəsinə 60-a yaxın idmançı birincilik uğrunda mübarizə aparıb. Yarışın nəticələrinə

Şəhər birinciliyinə yekun vurulub

Naxçıvan şəhər birinciliyi keçirilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin tədbirlər planına daxil olan və Naxçıvan Muxtar Respublikası Şərq Döyüşü Sənəti Federasiyası ilə Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə keçirilən yarışın açılışında çıxış edən Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Xəyal Qurbanov yarışın keçirilmə məqsədi haqda məlumat verib. Daha sonra Şərq Döyüşü Sənəti Federasiyasının sədr müavini Cavanşir

gömrə, İsmayıl Yaqubov (30 kiloqram), Anar Tarverdiyev (36 kiloqram), Fərman Rzayev (39 kiloqram), Əbülfəz Rəcəbli (45 kiloqram), Bəbir Cəfərov (48 kiloqram), Araz Hüseynzadə (51 kiloqram), Əhməd Cəfərov (54 kiloqram) və Mətin Zalov (+67 kiloqram) bütün rəqiblərini üstələyərək yarışın qalibi olublar.

Sonda hər çəki dərəcəsinə I, II və III yerləri tutmuş idmançılara Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin diplomları təqdim edilib.

Yüngül atletika üzrə yarış

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi və Paralimpiya Federasiyasının birgə təşkilatçılığı ilə Şahbuz Şəhər Stadionunda paralimpiyaçıların arasında yüngül atletika üzrə (200 metr məsafəyə qaçış) yarış keçirilib.

Yarışın keçirilməsində əsas məqsəd məhdud fiziki imkanlı şəxslərin idmana olan maraqlarını artırmaqla paralimpiyaçıların arasında bədən tərbiyəsi və idmanın kütləvililiyinə, istedadlı idmançıların aşkara çıxarılmasına, habelə onların asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələrinə nail olmaqdır.

Tədbirdə Paralimpiya Federasi-

yasının, Gənclər və İdman Nazirliyinin nümayəndələri çıxış edərək vurğulayıblar ki, məhdud fiziki imkanlı şəxslərə sağlam həyat tərzinin təmin edilməsi, onların muxtar respublikanın idman həyatına daha fəal inteqrasiyası, habelə məhdud fiziki imkanlı şəxslərin yeni idman növlərinə cəlbə muxtar respublikada daim diqqət mərkəzindədir.

Yarışda 20 paralimpiyaçı bacarığını nümayiş etdirib. İlk üç yeri tutan idmançılara Naxçıvan Muxtar Respublikası Paralimpiya Federasiyasının hədiyyələri, digər yarış iştirakçılarına isə həvəsləndirici mükafatlar təqdim edilib.

◀ Ceyhun MƏMMƏDOV

İtmişdir

Naxçıvan şəhərinin Qaraxanbəyli kənd sakinisi Sadiqova Həcər Salah qızının adına 12.11.2007-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi tərəfindən verilmiş 1503^A sayılı torpaq sahəsinin plan və ölçüsü itdiyindən etibarsız sayılır.

Yaqubova Əcəb Babək qızının adına verilmiş doğum haqqında şəhadətnamə itdiyindən etibarsız sayılır.

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi, 1.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Əli Cabbarov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 4020. Sifariş № 786